

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล Legal Issue on Possession and License of Personal Firearms

โสภิตา ละจา^{1*} และวรรณวิภา เมืองถ้ำ²

Sopida Laja^{1*} and Wanwipa Muangtham²

^{1*}นักศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1*}Master Student of Laws Sukhothai Thammathirat Open University

²Lecturer from the School of Laws Sukhothai Thammathirat Open University

*Corresponding Author Email: sopida.eve@gmail.com

Received: 20 July 2024

Revised: 14 August 2024

Accepted: 17 August 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และประวัติความเป็นมาของกฎหมายอาวุธปืน 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น 3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล และ 4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะทางปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยเอกสารจากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทบัญญัติของกฎหมาย บทความ และคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เข้าถึงได้โดยง่ายและน่าเชื่อถือ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ตามแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการรักษาความสงบเรียบร้อยของชาติ รวมถึงแนวคิดของหลักการป้องกัน ประกอบกับประวัติความเป็นมาของกฎหมายอาวุธปืน ทำให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายอาวุธปืน 2) เมื่อศึกษากฎหมายอาวุธปืนของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ทุกประเทศล้วนยอมรับสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการที่จะมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล แต่มีการออกกฎหมายควบคุมอาวุธปืนซึ่งเป็นอาวุธที่มีอานุภาพร้ายแรง 3) สำหรับประเทศไทยแม้มีกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล คือพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวมีการใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป บทบัญญัติบางมาตราที่อ้างอิงกฎหมายอื่นจึงไม่เป็นปัจจุบัน และมีมาตรฐานที่ต่ำกว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น และ 4) จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิขออนุญาต, การกำหนดประเภท ชนิด จำนวนอาวุธปืนที่อนุญาตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมถึงการตรวจสอบหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล

คำสำคัญ: กฎหมายอาวุธปืน, การอนุญาตใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล

Abstract

This research consists purposes were 1. to study concept, theory, and history of firearms laws 2. to compare the licensing for possession and use of personal firearms laws of Thailand to firearms laws of United States and Japan 3. to study and analyze legal issue on the licensing for possession and use of personal firearms and 4. to suggest a guideline for the amendment to the law on licensing for possession and use of personal firearms. This research is qualitative research, with documentary researching, data collection from various academic text such

as textbook, thesis, academy journal, the written laws, articles, and the decisions of foreign court, including the information from officials or reliable website, to conduct content analysis and suggest a guideline for the amendment to the law on licensing for possession and use of personal firearms. The study finds that 1) Adhering to the theory on the protection of rights and freedoms and on maintaining public order, including the concept of legal defense, coupled with the history of firearm laws, the purpose of firearms laws is realized 2) The comparison on firearms laws between Thailand, United States and Japan reveals that the laws recognize the individual rights and freedoms to possess and use personal firearms, but also enacts regulation as firearms is considered a lethal weapon 3) Although Thailand has firearms laws, Firearms, Ammunition, Explosives, Fireworks and Imitation Firearms Act, B.E. 2490, but such law has been enacted for a long period of time without any revision or amendment to suit the changing circumstances. Therefore, some of its articles are not up to date and have lower firearms control standard than the laws of United States and Japan and 4) With the reasons stated hereinabove, the study proposes an amendment to the firearms laws on qualification and restriction of licensee, type and the number of allowed firearms, to better suits the changing circumstances and the purpose of the firearms laws and to include the review on the issued firearms license.

Keywords: Firearms Law, License of Personal Firearms

บทนำ

อาวุธปืน เป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง และสามารถทำอันตรายถึงแก่ชีวิตได้โดยง่าย ในอดีตที่สภาพสังคมการใช้ชีวิตไม่ได้ซับซ้อน มนุษย์ยังมีการล่าสัตว์เพื่อนำมาใช้เป็นอาหาร อาวุธปืนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือน แต่เมื่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ชีวิตและความเป็นอยู่ อาวุธปืน ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการล่าสัตว์เท่านั้น ยังนำมาใช้เพื่อการกีฬาและเป็นอาวุธที่ใช้เพื่อการปกป้องร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของตนและบุคคลในครอบครัวจากภัยอันตรายต่าง ๆ รวมทั้งในภาครัฐ อาวุธปืนยังเป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่นำไปใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ในขณะเดียวกัน นอกจากคุณประโยชน์ทั้งหลายที่ได้กล่าวนั้น ก็มีโทษด้วยเช่นกัน กรณีที่อาวุธปืนตกอยู่ในความครอบครองของอาชญากร ผู้กระทำความผิดต่อกฎหมาย หรือผู้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำอาวุธปืนไปใช้ในทางมิชอบ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงตามมา สร้างความหวาดหวั่นของประชาชนและสังคมส่วนรวมในการที่จะใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัย และเนื่องจากอาวุธปืนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย โดยลักษณะวิธีการใช้ที่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลานานก็สามารถทำอันตรายได้ถึงแก่ชีวิตในทันที เมื่อผู้ใช้อาวุธปืนมิได้มีความถนัดชำนาญหรือไม่มีทักษะความรู้ในการใช้อาวุธปืนที่ดีเพียงพอ ทำให้เกิดอุบัติเหตุและเกิดการสูญเสียจากอาวุธปืนดังที่เห็นจากข่าวอยู่อย่างต่อเนื่อง ทุกประเทศจึงกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาวุธปืน โดยแต่ละประเทศมีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการควบคุมอาวุธปืนที่แตกต่างกันไป ตามแต่หลักคิด บริบททางสังคม การเมือง ประเพณี และเหตุผลทางประวัติศาสตร์

สำหรับประเทศไทย มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมอาวุธปืนโดยผู้ที่ต้องการมีและใช้อาวุธปืนจะต้องมีใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พุทธศักราช 2490 กล่าวเฉพาะใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนี้ จะต้องออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน ในการกีฬา หรือยิงสัตว์เท่านั้น และออกให้แก่อาวุธปืนแต่ละกระบอกเป็นรายๆ ไป อีกทั้งยังมีข้อห้ามมิให้ออกใบอนุญาตแก่บุคคลต้องห้ามตามมาตรา 13 ซึ่งมีได้เปิดโอกาสให้บุคคลมีหรือใช้อาวุธปืนได้อย่างเสรี แต่อย่างไรก็ตาม การจับกุมคดีเกี่ยวกับอาวุธปืนก็ยังคงเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี (ศูนย์

เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2565) และจากข้อมูลเชิงสถิติในปีพ.ศ. 2566 ปรากฏว่าพลเรือนคนไทยมีอาวุธปืนในครอบครองมากถึง 10.3 ล้านกระบอก ซึ่งสูงเป็นอันดับ 1 ในภูมิภาคอาเซียน (Thosapol Thethaiger, 2566) นอกจากนี้ เหตุกราดยิง ซึ่งเดิมทีแทบจะไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย กลับเพิ่งปรากฏขึ้นเมื่อไม่กี่ปีมานี้ และกลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยขึ้น ดังจะเห็นได้จากเหตุกราดยิงโคราช กุมภาพันธ์ 2563 มีผู้เสียชีวิต 31 ราย, ทหารกราดยิงเพื่อนร่วมงาน กันยายน 2565 และเหตุกราดยิงในศูนย์เด็กเล็ก หนองบัวลำภู เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565 ซึ่งมีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 37 ราย (Jiratchaya Chaichumkhun, 2565) ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมาจากสาเหตุมาจากการทะเลาะวิวาท การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด เรื่องชู้สาว ปัญหาสุขภาพจิต พฤติกรรมที่เลียนแบบจากสื่อหรือครอบครัวยุคใหม่ สภาพเศรษฐกิจ หรือความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย อาวุธปืนก็ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการก่อเหตุอาชญากรรม กลายเป็นเหตุการณ์ร้ายแรงของคดีสะเทือนขวัญในสังคมไทย สร้างความหวั่นวิตกและบั่นทอนต่อความเชื่อมั่นถึงความปลอดภัยในสังคมแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ตลอดจนสะท้อนประสิทธิภาพของนโยบายการทำงานภาครัฐ และมาตรการเชิงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการควบคุมอาวุธปืน

จะเห็นได้ว่า แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ใช้ควบคุมอาวุธปืน คือพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ แต่จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ประกอบกับผลทางสถิติต่าง ๆ ประชาชนยังสามารถมีและใช้อาวุธปืนได้อย่างกว้างขวาง และสามารถเข้าถึงอาวุธปืนได้โดยง่าย จึงเกิดประเด็นคำถามว่ากฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ ซึ่งอาจสรุปเป็นประเด็นปัญหาได้ดังต่อไปนี้

- 1) ปัญหาการกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ตามกฎหมายเดิมที่มีความล้าสมัย คลุมเครือหรือไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการอ้างอิงตัวบทกฎหมายอื่นที่มีการแก้ไขแล้ว ทำให้บทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ไม่เป็นปัจจุบัน
- 2) ปัญหาความจำเป็นและวัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ที่ตัวบทกฎหมายยังไม่รัดกุมเพียงพอ ทำให้บุคคล ๆ หนึ่งสามารถที่จะมีและใช้อาวุธปืนได้ไม่จำกัดจำนวน
- 3) ปัญหาการตรวจสอบหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล เนื่องจากกฎหมายระบุเพียงกระบวนการของการได้มาซึ่งใบอนุญาตการมีและใช้อาวุธปืน โดยกำหนดให้ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมีอายุตลอดความเป็นเจ้าของอาวุธปืนของบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตนั้น ทำให้ไม่มีการตรวจสอบถึงคุณสมบัติ, ความสามารถในการใช้อาวุธปืน และความจำเป็นที่ต้องมีและใช้อาวุธปืนของผู้ขอใบอนุญาต

ดังนั้น ด้วยประเด็นปัญหาทั้งสามประการดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลของประเทศไทย โดยศึกษาเฉพาะหลักเกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล และการตรวจสอบหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองอาวุธปืนของต่างประเทศ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และประวัติความเป็นมาของกฎหมายอาวุธปืน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะทางปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมายอาชญากรรม ได้แก่ แนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการรักษาความสงบเรียบร้อยของ รัฐ โดยถือว่าเป็นสิทธิเสรีภาพของบุคคลในอันที่จะมีอาวุธไว้สำหรับป้องกันตนเองและทรัพย์สิน อันเป็นไปตามอิทธิพลของกฎหมาย ธรรมชาติ และแนวคิดของหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นสิทธิที่อยู่ในหลักธรรมชาติ (Law of Nature) ที่บุคคลผู้ ถูกประทุษร้ายจะมีสิทธิในการป้องกันตัวเอง รวมถึงหลักการป้องกันอันตรายไว้ล่วงหน้า (เอกพล ปริมา, 2542, น.6) ยามที่รัฐไม่ สามารถให้ความคุ้มครองประชาชนได้ และเนื่องจากอาวุธปืนเป็นศาสตราวุธอันร้ายแรง ปัจจุบัน นานาประเทศต่างมีกฎหมายเพื่อ ใช้ในการควบคุมอาวุธปืน โดยกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ประชาชนสามารถมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้แตกต่างกัน มีทั้ง ประเทศที่อนุญาตให้ประชาชนมีหรือใช้อาวุธปืนได้โดยง่าย และประเทศที่มีกฎหมายควบคุมอาวุธปืนอย่างเข้มงวด (พรนัชชา ชวนชม, 2558, น.6) โดยในประเทศที่มีการควบคุมอาวุธปืนเข้มงวดมีแนวคิดที่ว่าหากประชาชนไม่มีอาวุธแล้ว อาชญากรรมย่อมลด น้อยลงหรือหมดสิ้นไป ทำให้การอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเป็นไปได้ยากและมีหลากหลายขั้นตอน มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการ มีและใช้อาวุธปืนบางประเภทที่อาจเป็นอันตรายต่อสังคมส่วนรวม โดยการออกกฎหมายควบคุมอันเป็นไปตามหลักความชอบด้วย กฎหมายและหลักนิติรัฐ ดังจะเห็นได้จากประวัติความเป็นมาของกฎหมายอาวุธปืนในประเทศไทยที่พบการกำหนดให้มีตำหนิ รูปพรรณขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยา ในปี จ.ศ. 1236 (พ.ศ. 2417) ห้ามมิให้ซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือหาไว้ให้ใช้สอยซึ่งปืนแคตริงกัน ในปี ร.ศ. 118 (พ.ศ. 2442) ห้ามมิให้บรรทุกเครื่องศาสตราวุธ กระสุนดินดำเข้ามาในราชอาณาจักรสยามวันแต่จะได้รับการอนุญาต หรือการ จำกัดประเภทอาวุธปืนที่ห้ามมิให้ประชาชนครอบครอง เช่นอาวุธที่ใช้ในการสงคราม เป็นต้น (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย , คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน เล่มที่ 1 ฉบับรวมกฎหมายอาวุธปืน, น.243)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลการวิจัย ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทบัญญัติของกฎหมาย บทความ และคำพิพากษาของศาลใน ต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องที่เข้าถึงได้โดยง่ายและน่าเชื่อถือ เป็นต้น
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการ รวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทบัญญัติของกฎหมาย บทความ และ คำพิพากษาของศาลในต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องที่เข้าถึงได้โดยง่ายและน่าเชื่อถือ เป็นต้น
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และประวัติความเป็นมาของกฎหมายอาวุธปืน

ผลการวิจัยพบว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ผู้อื่นไม่อาจก้าวล่วงได้ และกฎหมายก็บัญญัติรับรองไว้ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2547, น.58) อันเป็นสิทธิที่มีแต่ธรรมชาติอันเป็นไปตามอิทธิพลของกฎหมายธรรมชาติ กฎหมายซึ่งบุคคลอ้าง ว่ามีอยู่ตามธรรมชาติเกิดมีมาเองโดยมนุษย์ไม่ได้ทำขึ้น (กิริติ บุญเจือ, 2512, น.153) แนวความคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติได้ ถูกยอมรับและบัญญัติขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เกิดกฎหมายที่ใช้บังคับในบ้านเมือง และด้วยการกำเนิดและฟื้นฟูของชาติและ รัฐสมัยใหม่ ซึ่งมีดินแดนและอำนาจการปกครองดินแดนที่แน่นอน จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (จรัญ โฆษณานันท์, 2557, น.40) เมื่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปเป็นสังคมขนาดใหญ่ ความขัดแย้งและการเกิดอาชญากรรมเริ่มมีขึ้น

และนับวันยิ่งทวีความรุนแรง “อาวุธปืน” จึงกลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยป้องกันอันตรายอันมาถึงตนได้ และเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความอุ่นใจให้กับผู้ครอบครอง ตามแนวคิดของหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นสิทธิที่อยู่ในหลักธรรมชาติที่บุคคลผู้ถูกประทุษร้ายจะมีสิทธิในการป้องกันตัวเอง รวมถึงหลักการป้องกันภัยอันตรายไว้ล่วงหน้ายามที่รัฐไม่สามารถให้ความคุ้มครองประชาชนได้ แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า อาวุธปืน เป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง หากอาวุธปืนตกอยู่ในความครอบครองของอาชญากรหรือผู้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำอาวุธปืนไปใช้ในทางมิชอบ อาวุธปืนก็เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิดเช่นกัน สร้างความหวาดหวั่นของประชาชนและสังคมส่วนรวมในการที่จะใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัย รัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนในสังคม จึงต้องกำหนดกฎหมายที่เข้มงวดมาควบคุมและจำกัดการใช้อาวุธปืนให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งมาตรการดังกล่าวถือเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายธรรมชาติในอันที่จะมีอาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเอง ดังนั้น การใช้อำนาจของรัฐจึงต้องเป็นไปตามหลักนิติรัฐ ซึ่งจะกระทำการใด ๆ หรือดำเนินการใด ๆ ได้ต้องมีกฎหมายรองรับ (บรรหาญ จงเจริญประเสริฐ, 2565, น.2)

2. การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิจัยพบว่า กฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศสหรัฐอเมริกาค่อนข้างเสรี เนื่องจากมีการรับรองสิทธิของประชาชนในการถือครองและพกพาอาวุธไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีหลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้ประชาชนสามารถมีและใช้อาวุธปืนไม่เข้มงวด โดยประชาชนทั่วไปที่ไม่มีความบกพร่องทางจิต ไม่มีประวัติอาชญากรรม อายุเกิน 21 ปี ก็สามารถซื้อปืนมาเป็นของตนเองได้ตามแต่ประเภทของปืนที่มลรัฐกำหนด การควบคุมอาวุธปืนไม่ได้อยู่ที่ประชาชนโดยตรง แต่มีการควบคุมจากต้นทาง คือผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่าย โดยมีการกำหนดคุณสมบัติและขั้นตอนการออกใบอนุญาตของผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่ายเป็นสำคัญ และการกำหนดบทบัญญัติอันผิดกฎหมายในกรณีที่ขายหรือจำหน่ายอาวุธปืนให้แก่บุคคลที่ตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายกำหนด ตามมาตรา 922(d) ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 เพื่อควบคุมให้บุคคลทั่วไปที่ขายหรือจัดหาอาวุธปืนมีความระมัดระวัง การพิจารณาคุณสมบัติประชาชนผู้มีและใช้อาวุธปืนจึงกลายเป็นหน้าที่ของตัวแทนจำหน่าย และตัวแทนจำหน่ายเป็นผู้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การนำเข้า การจำหน่าย การขนส่ง และการจัดการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอาวุธปืน โดยรัฐก็จะตรวจสอบผู้นำเข้า ผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่ายอีกชั้นหนึ่ง แม้จะมีกฎหมายควบคุมอาวุธปืนอยู่แล้ว แต่ในข้อเท็จจริงก็จะพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกามีจำนวนผู้ครอบครองอาวุธปืนสูงอยู่อันดับต้น ๆ ของโลก อีกทั้งยังเกิดเหตุอาชญากรรมจากอาวุธปืนที่สูงเช่นกัน จึงมีการเรียกร้องให้แก้ไขบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืน จะเห็นได้จากรัฐนิวยอร์ก ซึ่งมีการออกกฎหมายเพื่อใช้ควบคุมอาวุธปืนให้มีความเข้มงวดมากขึ้น มีการปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิมีและใช้อาวุธปืนให้เหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับปัญหาสุขภาพจิต และมีการตรวจสอบประวัติผู้ขออนุญาตกับระบบฐานข้อมูลออนไลน์ มีการจำกัดจำนวนของบรรจุกระสุนปืน ตลอดจนขั้นตอนการเก็บรักษาอาวุธปืน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด อีกทั้งยังมีการกำหนดอายุใบอนุญาตมีอาวุธปืนไว้เพียง 5 ปี เพื่อสามารถทบทวนคุณสมบัติผู้ครอบครองอย่างต่อเนื่อง

กฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศญี่ปุ่นค่อนข้างเข้มงวด อาวุธปืนแทบจะเป็นสิ่งของที่ไม่เห็นได้ยากในชีวิตประจำวัน และสถิติจำนวนประชากรที่ครอบครองอาวุธปืนมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด เพราะแม้ประเทศญี่ปุ่นจะไม่ได้ห้ามมิให้ประชาชนมีและใช้อาวุธปืนโดยเด็ดขาดก็ตาม แต่การขออนุญาตนั้นค่อนข้างยุ่งยากและหลายขั้นตอน โดยกำหนดไว้ใน Firearm and Sword Possession Control Law 1958 (Mark Alleman, 2000) หรือกฎหมายควบคุมการครอบครองอาวุธปืนและดาบ ค.ศ. 1958 วัตถุประสงค์ของการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนเพื่อการกีฬาและการล่าสัตว์เท่านั้น อีกทั้งยังมีการกำหนดประเภทของอาวุธปืน การเก็บรักษาอาวุธปืนที่จะต้องเก็บในตู้ล็อก และเครื่องกระสุนปืนแยกต่างหากจากอาวุธปืน มีการกำหนดให้ทำแผนที่ตู้เก็บปืนและเครื่องกระสุนปืนแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และหลักเกณฑ์การทดสอบคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ที่จะต้องผ่าน

การทดสอบว่ามีความสามารถในการใช้อาวุธปืนผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีการสอบทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติโดยการทดสอบในสนามยิงปืน อีกทั้งยังมีการทบทวนคุณสมบัติดังกล่าวโดยการกำหนดอายุของใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ทำให้ผู้ที่ต้องการได้รับอนุญาตต่อไปต้องเข้าสู่กระบวนการขออนุญาตอีกครั้ง รวมถึงการทดสอบความสามารถในการใช้อาวุธปืนด้วย

สำหรับประเทศไทย มีกฎหมายควบคุมอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และมีกฎหมายลำดับรองทั้งระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบ โดยให้สิทธิบุคคลสามารถมีและใช้อาวุธปืนได้เพื่อการกีฬา การยิงสัตว์ และเพื่อป้องกันสิทธิและทรัพย์สิน จึงเป็นการให้สิทธิของประชาชนในการที่จะสามารถมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้ แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายควบคุมอาวุธปืนแล้วนั้น แต่ก็ไม่สามารถควบคุมอาวุธปืนได้เท่าใดนัก เห็นได้จากสถิติการครอบครองอาวุธปืนของไทยติดอันดับต้นๆของโลก เนื่องจากกฎหมายของไทยที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืน ถูกบัญญัติและบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานาน และอาจไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน อีกทั้งอีกทั้งยังมีมาตรฐานที่ต่ำกว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น

3. การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ดังนี้

3.1 การศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติผู้มีสิทธิขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ได้กำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนให้แก่บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 โดยมีการกำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนให้แก่บุคคลซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และมีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาตน้อยกว่า 6 เดือน โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลต่างด้าว ผู้ไม่มีสัญชาติไทย สามารถยื่นคำขอให้ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น การอนุญาตให้บุคคลครอบครองอาวุธปืนระบุไว้ตามกฎหมายควบคุมการครอบครองอาวุธปืนและดาบ ค.ศ. 1958 มาตรา 6 โดยแยกสิทธิพิเศษของชาวต่างประเทศที่สามารถครอบครองอาวุธปืนได้ คือกรณีชาวต่างชาติซึ่งเข้ามาในประเทศเพื่อร่วมการแข่งขันระดับนานาชาติที่จัดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น และในประเทศสหรัฐอเมริกา ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 มาตรา 922(5)(8) ได้บัญญัติความผิดในกรณีที่จำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แก่บุคคลที่ตนทราบหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว หรือผู้ที่อยู่อาศัยโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายในสหรัฐอเมริกา หรือบุคคลซึ่งเคยเป็นพลเมืองของสหรัฐอเมริกาแล้วได้สละสัญชาติแล้ว

ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ยังได้กำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญาและมีการบังคับใช้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตราที่กำหนดไว้จึงไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน และในความผิดซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดอาญา มาตรา 254 ถึงมาตรา 257 และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต หากเป็นกรณีที่กระทำด้วยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือโดยถูกยั่วโทสะ ก็ได้รับการยกเว้นให้สามารถขอใบอนุญาตได้ ตามมาตรา 13 (1)(ข) หากพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 มาตรา 922(d)(8)(9) ซึ่งบัญญัติความผิดในกรณีที่จำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แก่บุคคลที่ตนทราบหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวตั้งนออยู่ภายใต้คำสั่งศาลที่ห้ามมิให้บุคคลดังกล่าวล่องละเมิด สะกดรอยตาม หรือคุกคามผู้ใกล้ชิด และบุคคลซึ่งเคยต้องโทษในศาลใด ๆ ในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว และในประเทศญี่ปุ่นตามกฎหมายควบคุมอาวุธปืน 1958 มาตรา 5 (5-3)(6) ได้กำหนดข้อห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีมูลเหตุเพียงพอกล่าวว่าคุณคนนั้นจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีความรุนแรงหรือเป็นอันตรายหรือกระทำผิดทางอาญาหรือกฎหมายอื่น ๆ และบุคคลซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีมูลอันสมควรเพียงพอที่กล่าวว่าเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้อื่นหรือความปลอดภัยสาธารณะ อันมีลักษณะที่เข้มงวดกว่า

ในส่วนของผู้ขออายุของผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน จากพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ มาตรา 13 (4) กำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยการบรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทยแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ และเมื่อทำการสมรสโดยชายหญิงที่มีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ เปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 มาตรา 923 (d)(1) ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือเก็บสะสมอาวุธปืน ต้องมีอายุ 21 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ประกอบกับมาตรา 922 (b) ซึ่งบัญญัติความผิดในกรณีที่จำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนไม่ใช่ปืนลูกซองหรือปืนไรเฟิลแก่บุคคลซึ่งผู้รับอนุญาตรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีอายุไม่ถึง 21 ปี และตามกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมอาวุธปืนของมลรัฐนิวยอร์ก กำหนดให้ออกใบอนุญาตพกพา ครอบครองอาวุธปืนหรือต่ออายุใบอนุญาตนั้นแก่บุคคลที่มีอายุอย่างน้อย 21 ปี ส่วนประเทศญี่ปุ่น ตามกฎหมายควบคุมอาวุธปืนมาตรา 5 ไม่ให้อุญาตให้ผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนหากบุคคลดังกล่าวอายุยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ โดยประเทศญี่ปุ่นอนุญาตให้ประชาชนครอบครองปืนได้เฉพาะปืนยาวไรเฟิลที่สามารถติดกล้องเล็งในระยะไกลและบรรจุกระสุนผ่านแม่กะซินได้และปืนยาวลูกซอง โดยมีเงื่อนไขว่าอาวุธปืนทั้งสองชนิดนั้นจะต้องไม่สามารถยิงได้แบบอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติ หรือปืนลมล่าสัตว์เท่านั้น

นอกจากนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการบัญญัติความผิดกรณีที่ยาหรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แก่บุคคลที่ตนทราบหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ใช้สารควบคุมอย่างผิดกฎหมายหรือติดสารควบคุมใด ๆ กฎหมายอาญารัฐนิวยอร์ก มาตรา 400.00 (1) (C)(D) มีการกำหนดห้ามมิให้ออกหรือต่อใบอนุญาตพกพา ครอบครอง เว้นแต่ผู้ขออนุญาตไม่เคยมีประวัติการป่วยทางจิต ส่วนประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดบุคคลต้องห้ามที่ไม่อาจอนุญาตให้ครอบครองอาวุธปืนได้ หากเป็นผู้มีจิตไม่ปกติ ผู้ติดสุรา สารเสพติด กัญชา ฝิ่น หรือสารกระตุ้นหรือบุคคลที่มีความสามารถลดลง ในขณะที่ประเทศไทย มาตรา 13(6) กำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือปรากฏว่าเป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบเท่านั้น อีกทั้ง ในประเด็นเรื่องทักษะความสามารถในการใช้อาวุธปืน พบว่า กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นมีการระบุคุณสมบัติไว้อย่างเข้มงวด โดยบุคคลที่ขออนุญาตครอบครองปืนจะต้องดำเนินการสอบวัดทักษะทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับการยิงตามประเภทของปืนที่ต้องการครอบครอง ซึ่งต้องมีความแม่นยำถึง 95% จึงจะผ่านการทดสอบดังกล่าว สำหรับประเทศไทย ไม่มีกฎหมายกำหนดบังคับว่าผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล จะต้องมีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าผู้ขออนุญาตมีความรู้ความสามารถในการใช้อาวุธปืนแต่อย่างใด

3.2 การศึกษาปัญหาความจำเป็นและวัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ กำหนดไว้ว่า ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ การป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน, การกีฬา หรือยิงสัตว์เท่านั้น พิจารณาประเด็นการมีและใช้อาวุธปืนเพื่อการกีฬา ไม่น่าจะเป็นปัญหาเนื่องจากผู้ที่เป็นนักกีฬาก็สามารถตรวจสอบได้ และการมีอาวุธปืนเพื่อใช้ในการฝึกซ้อมก็เป็นสิ่งจำเป็น เพียงมีหลักฐานครบถ้วนว่าเป็นนักกีฬายิงปืนชนิดและขนาดที่ขออนุญาตก็เพียงพอแล้ว หากพิจารณาประเด็นการมีและใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน ในเมื่อรัฐไม่อาจที่จะคุ้มครองภัยให้กับประชาชนได้ทั่วทุกหนแห่ง ผู้ที่มีทรัพย์สินมากหรือผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ไม่มีความปลอดภัย ห่างไกลชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจที่จำเป็นต้องรักษาทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง ก็ควรที่จะมีอาวุธไว้สำหรับป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตน แต่ทั้งนี้ ก็ต้องปรากฏเหตุอันสมควรและมีหลักฐานประกอบเช่นกัน แต่ปัญหาคือกฎหมายไม่ได้กำหนดชนิดหรือประเภทของอาวุธปืนที่อนุญาตให้มีและใช้ให้เฉพาะเจาะจงตรงกับวัตถุประสงค์ที่ขออนุญาต และยังไม่ได้จำกัดว่าบุคคลที่ขอใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนั้น สามารถขอครอบครองอาวุธปืน ณ เวลาเดียวกันได้กี่กระบอก เพียงแต่กำหนดไว้ว่าใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนหนึ่งใบสำหรับอาวุธปืนหนึ่งกระบอกเท่านั้น ทำให้ประชาชนอาจอ้างเหตุจำเป็นและครอบครองอาวุธปืนมากเกินไป ซึ่งเกินกว่าความจำเป็นในการอ้างเพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยังเป็นการให้อำนาจนายทะเบียนในการใช้ดุลพินิจในการออกใบอนุญาตให้แก่บุคคล ๆ หนึ่งได้โดยไม่จำกัดจำนวน ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดเป็นกฎหมายลำดับรองเพื่อ

ระบุประเภท ชนิดของปิ่นสำหรับการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปิ่นตามวัตถุประสงค์การใช้งาน และควรจำกัดจำนวนอาวุธปิ่นที่มีไว้เพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สินให้มีความเหมาะสม และเมื่อพิจารณาประเด็นการมีและใช้อาวุธปิ่นเพื่อยิงสัตว์ อันมีที่มาจากการใช้ชีวิตในสมัยโบราณที่มีการล่าสัตว์มาเป็นอาหารหรือเพื่อความบันเทิง แต่ในปัจจุบันไม่มีสัตว์ขนาดใหญ่ให้ยิงอีกแล้ว อีกทั้งยังมีกฎหมายที่ออกมาคุ้มครองสัตว์ป่า คือพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 และกฎหมายที่ออกมาคุ้มครองสัตว์บ้าน คือพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ดังนั้น วัตถุประสงค์การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปิ่นเพื่อยิงสัตว์ จึงไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

3.3 การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปิ่นส่วนบุคคล พบว่า พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ มาตรา 23(3) กำหนดให้ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปิ่นและเครื่องกระสุนปืน มีอายุใบอนุญาตตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปิ่นนั้น ทำให้เมื่อประชาชนมาขออนุญาตและได้รับใบอนุญาตแล้ว ไม่จำเป็นต้องทำสิ่งใดอีก เพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดหน้าที่สิ่งใด และเป็นการยากที่จะทราบได้ว่าอาวุธปิ่นยังอยู่ในพื้นที่หรือไม่อย่างไร หรือมีการเปลี่ยนมือ หรือถูกขายหรือไม่ อีกทั้งยังไม่มีการอัปเดตในระบบฐานข้อมูลของส่วนกลาง และประการสำคัญคือ ไม่สามารถทบทวนคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปิ่นว่ายังเหมาะสมที่จะได้รับใบอนุญาตต่อไปหรือไม่ เปรียบเทียบประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเดิมไม่ได้มีการกำหนดอายุของใบอนุญาตไว้เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ปัจจุบันได้มีการกำหนดอายุของใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปิ่น ทำให้ผู้ได้รับอนุญาตต้องต่ออายุใบอนุญาตทุก ๆ 5 ปี ตามมาตรา 400.00 (10) ประมวลกฎหมายอาญาของรัฐบาล และในประเทศญี่ปุ่นใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปิ่นมีอายุเพียง 3 ปี หากครบกำหนดแล้ว ผู้ที่ต้องการมีและใช้อาวุธปิ่นก็ต้องเข้าสู่กระบวนการขออนุญาตใหม่ รวมถึงการวัดทักษะความรู้ความสามารถในการใช้อาวุธปิ่นด้วย ทำให้สามารถควบคุมอาวุธปิ่นได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิผล นอกจากนี้ ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการเก็บรักษาอาวุธปิ่น โดยกำหนดไว้ในกฎหมายควบคุมการครอบครองอาวุธปิ่นและดาบ ค.ศ. 1958 มาตรา 10-4 โดยกำหนดให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปิ่นจะต้องเก็บอาวุธปิ่นไว้เป็นการส่วนตัวในสถานที่และวิธีการที่ได้มาตรฐานตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี และต้องเก็บกระสุนจริง กระสุนเปล่าและกระสุนโลหะที่เข้ากันได้กับอาวุธปิ่นที่ได้รับอนุญาต แยกต่างหากจากกัน ไม่เก็บกระสุนไว้พร้อมกับอาวุธปิ่นกระบอกดังกล่าว สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ มีการกำหนดหน้าที่ของบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ดูแลอาวุธปิ่น ต้องเก็บอาวุธปิ่นในที่ปลอดภัยเหมาะสมเช่นกัน โดยอาจจะเป็นตู้เซฟหรือสิ่งอื่นใดที่ปิดล็อกแล้วไม่สามารถเปิดได้โดยไม่ต้องใช้กุญแจหรือกลไกการปลดล็อกอื่น ๆ แต่สำหรับประเทศไทย ปัจจุบันพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ยังมุ่งเน้นเกี่ยวกับการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปิ่นเท่านั้น มิได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดเกี่ยวกับการเก็บรักษาอาวุธปิ่นซึ่งใช้บังคับกับประชาชนแต่ประการใด

4. การศึกษาข้อเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปิ่นส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ดังนี้

4.1 ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 13 ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 13 ในหลายอนุมาตรา และแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่บังคับใช้ในปัจจุบัน จึงขอเสนอให้ยกเลิกความในมาตรา 13 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 13 ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่

(1) บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

(2) บุคคลซึ่งเป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก สำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้ (ก) มาตรา 107 มาตรา 108 มาตรา 109 มาตรา 110 มาตรา 111 มาตรา 112 มาตรา 113 มาตรา 114 มาตรา 115 มาตรา 116 มาตรา 117 มาตรา 118 มาตรา 119 มาตรา 120 มาตรา 121 มาตรา 122 มาตรา 123 มาตรา 124 มาตรา

125 มาตรา 126 มาตรา 127 มาตรา 128 มาตรา 129 มาตรา 135/1 มาตรา 135/2 มาตรา 135/3 มาตรา 135/4 มาตรา 138
วรรคสอง มาตรา 139 มาตรา 140 มาตรา 209 มาตรา 210 มาตรา 211 มาตรา 212 มาตรา 213 มาตรา 214 มาตรา 215
มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ มาตรา 336 มาตรา 336 ทวิ มาตรา 337 มาตรา 338 มาตรา 339 มาตรา
339 ทวิ มาตรา 340 มาตรา 340 ทวิ หรือมาตรา 340 ตริ (ข) มาตรา 290 มาตรา 295 มาตรา 296 มาตรา 297 หรือมาตรา 298
และได้พ้นโทษมายังไม่เกินห้าปีในวันยื่นคำขอใบอนุญาต เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำด้วยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกัน

(3) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดสำหรับความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 7
มาตรา 24 มาตรา 33 หรือมาตรา 38

(4) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปในระหว่างห้าปีก่อนวันยื่นคำขอ สำหรับ
ความผิดอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ใน (2) และ (3) เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) บุคคลซึ่งมีอายุยังไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์

(6) บุคคลซึ่งไม่สามารถจะใช้อาวุธปืนได้โดยกายพิการหรือทุพพลภาพ เว้นแต่จะมีไว้เพื่อเก็บตามมาตรา 11

(7) บุคคลซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือปรากฏว่าเป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่น
เฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นผู้ตดสุราเรื้อรัง สารเสพติด

(8) บุคคลซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้

(9) บุคคลซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

(10) บุคคลซึ่งมีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันอาจกระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(11) บุคคลซึ่งไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือไม่มีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่
บุคคลนั้นขออนุญาต”

และควรออกกฎหมายลำดับรองกำหนดให้ผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ต้องนำเอกสารใบรับรองแพทย์จาก
โรงพยาบาลของรัฐหรือโรงพยาบาลในเครือที่ได้มาตรฐานว่าเป็นบุคคลผู้มีสุขภาพกายดี และมีสุขภาพจิตดี รวมถึงผลการตรวจสอบ
ประวัติอาชญากรรมมาใช้ประกอบการขออนุญาต

นอกจากนี้ เห็นควรกำหนดให้บุคคลผู้ขอมิและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล จำต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้อาวุธได้อย่าง
ถูกต้องเหมาะสม และมีเอกสารรับรองเพื่อใช้ประกอบการในการขออนุญาต จึงขอเสนอให้เพิ่มเติมกฎหมายมาตรา 13 ทวิ โดยมีถ้อยคำ
ดังต่อไปนี้

“มาตรา 13 ทวิ สำหรับบุคคลผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ตามมาตรา 7 ให้ดำเนินการสอบวัดทักษะที่เกี่ยวกับการ
ใช้อาวุธปืนตามประเภทของอาวุธปืนที่ต้องการขอรับอนุญาต ตรวจสอบสุขภาพ และตรวจประวัติอาชญากรรม โดยหลักเกณฑ์และ
รายละเอียดให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

และควรออกกฎกระทรวงกำหนดสถานที่ที่ได้มาตรฐานในการสอบวัดทักษะของผู้ขออนุญาต ซึ่งต้องมีทั้งภาคทฤษฎีโดย
การสอบข้อเขียนและภาคปฏิบัติคือการทดสอบยิงปืนที่สนามยิงปืน และเกณฑ์ของการผ่านวัดทักษะควรมากกว่า 90% นอกจากนี้
ต้องมีการกำหนดให้เอกสารรับรองการผ่านการทดสอบดังกล่าว เป็นเอกสารหรือหลักฐานที่บังคับให้ต้องนำมาประกอบการขอ
อนุญาต

4.2 ปัญหาความจำเป็นและวัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไข
เพิ่มเติมมาตรา 9 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“มาตรา 9 ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือ
ทรัพย์สิน หรือในการกีฬา

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก ประเภท ชนิด ขนาด และจำนวนของอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

และมีการออกกฎกระทรวง โดยกำหนดให้จำนวนอาวุธปืนที่บุคคลจะขออนุญาตมีและใช้เพื่อป้องกันสิทธิในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ควรเกิน 3 กระบอก และไม่ควรเป็นชนิดเดียวกัน

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ผู้ศึกษาขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 23(3) โดยมีกำหนดอายุใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตนั้น และในการเก็บข้อมูลอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ เห็นควรเพิ่มเติมมาตรา 10 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“มาตรา 10 อาวุธปืนที่ได้ออกใบอนุญาตให้ตามมาตรา ก่อน ให้นายทะเบียนทำเครื่องหมายประจำอาวุธปืนนั้นไว้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อดำเนินการตามวรรคแรกแล้ว ให้นายทะเบียนจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับอาวุธปืนที่นำมาทำเครื่องหมายประจำอาวุธปืนและบุคคลผู้ได้รับอนุญาต รายละเอียดที่จะต้องจัดทำนั้น ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

ในประเด็นการเก็บรักษาอาวุธปืน ผู้ศึกษาขอเสนอให้เพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย มาตรา 23 ทวิ โดยมีถ้อยคำดังต่อไปนี้

“มาตรา 23 ทวิ ให้นำบุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามความในส่วนนี้ เก็บรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนอย่างเหมาะสม หลักเกณฑ์และวิธีการเก็บรักษาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

และมีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเก็บรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนอย่างเหมาะสม อาทิเช่น เก็บไว้ในที่ปลอดภัย หรือทำให้ไม่สามารถนำออกมาใช้ได้ทันที โดยใช้อุปกรณ์ล็อคที่เหมาะสมกับอาวุธปืนนั้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ประวัติความเป็นมาของกฎหมายอาวุธปืน พบว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ผู้อื่นไม่อาจก้าวล่วงได้ อันเป็นสิทธิที่มีแต่ธรรมชาติอันเป็นไปตามอิทธิพลของกฎหมายธรรมชาติ และกฎหมายก็บัญญัติรับรองไว้ เมื่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปเป็นสังคมขนาดใหญ่ ความขัดแย้งและการเกิดอาชญากรรมเริ่มมีขึ้น “อาวุธปืน” จึงกลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยป้องกันอันตรายอันมาถึงตนได้ ตามแนวคิดของหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นสิทธิที่อยู่ในหลักธรรมชาติ (Law of Nature) ที่บุคคลผู้ถูกประทุษร้ายจะมีสิทธิในการป้องกันตัวเอง รวมถึงหลักการป้องกันภัยอันตรายไว้ล่วงหน้ายามที่รัฐไม่สามารถให้ความคุ้มครองประชาชนได้ แต่เป็นที่ทราบกันดีว่าอาวุธปืน เป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง และสามารถทำอันตรายถึงแก่ชีวิตได้โดยง่าย รัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนในสังคม จึงต้องกำหนดกฎหมายขึ้นมาควบคุมและจำกัดการใช้อาวุธปืนให้เป็นไปตามกฎหมาย ดังจะเห็นได้จากประวัติของกฎหมายอาวุธปืนในประเทศไทย ซึ่งมาตรการจำกัดมิให้ประชาชนมีและใช้อาวุธปืนในบางประเภทดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจของรัฐซึ่งต้องเป็นไปตามหลักนิติรัฐและนิติธรรม

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น พบว่า หลักเกณฑ์ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ที่สามารถมีและใช้อาวุธปืนได้ในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน โดยประเทศสหรัฐอเมริกามีการควบคุมจากต้นทาง คือผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่าย โดยการกำหนดคุณสมบัติและขั้นตอนการออกใบอนุญาตของผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่ายเป็นสำคัญ และการกำหนดบทบัญญัติอันผิดกฎหมายในกรณีที่ขายหรือจำหน่ายอาวุธปืนให้แก่บุคคลที่ตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย อีกทั้ง มี

การปรับปรุงกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากกฎหมายรัฐนิวยอร์กที่มีการปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิมีและใช้อาวุธปืนให้เหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับปัญหาสุขภาพจิต และมีการตรวจสอบประวัติผู้ขออนุญาตกับระบบฐานข้อมูลออนไลน์ มีการจำกัดจำนวนของบรรจกระสุนปืน ตลอดจนขั้นตอนการเก็บรักษาอาวุธปืน และยังมีการกำหนดอายุใบอนุญาตมีอาวุธปืนไว้เพียง 5 ปี เพื่อสามารถทบทวนคุณสมบัติผู้ครอบครองอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น การอนุญาตให้ประชาชนมีและใช้อาวุธปืนนั้นค่อนข้างเข้มงวด โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนเพื่อการกีฬาและการล่าสัตว์เท่านั้น มีการกำหนดประเภทของอาวุธปืน การเก็บรักษาอาวุธปืน และหลักเกณฑ์การทดสอบคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตที่มีการสอบทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติโดยการทดสอบในสนามยิงปืน อีกทั้งมีการกำหนดใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมีอายุเพียง 3 ปีเท่านั้น ในขณะที่ประเทศไทย กฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้บุคคลมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้นั้น บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ซึ่งบังคับใช้มาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติที่เชื่อมโยงกับกฎหมายอื่นไม่เป็นปัจจุบัน มีความไม่ชัดเจน และมีมาตรฐานที่ต่ำกว่าของสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า ประกอบด้วย

3.1 การศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ไม่ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลต่างด้าว ผู้ไม่มีสัญชาติไทย สามารถยื่นคำขอให้ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้ และได้กำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญาและมีการบังคับใช้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตราที่กำหนดไว้จึงไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน โดยในความผิดซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดอาญา มาตรา 254 ถึงมาตรา 257 และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต หากเป็นกรณีที่เกิดด้วยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือโดยถูกยั่วยุโทษก็ได้ได้รับการยกเว้นให้สามารถขอใบอนุญาตได้ หากพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดข้อห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลที่มีลักษณะที่เข้มงวดกว่า ในส่วนของอายุของผู้ขออนุญาตของไทย กำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยไม่ได้ระบุอายุที่ชัดเจน นอกจากนี้ประเทศไทยมีการกำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือปรากฏว่าเป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบเท่านั้น โดยไม่รวมถึงบุคคลผู้ใช้สารเสพติด อีกทั้ง ในประเด็นเรื่องทักษะความสามารถในการใช้อาวุธปืน สำหรับประเทศไทย ไม่มีกฎหมายกำหนดบังคับว่าผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลจะต้องมีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าผู้ขออนุญาตมีความรู้ความสามารถในการใช้อาวุธปืนแต่อย่างใด

3.2 การศึกษาปัญหาความจำเป็นและวัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ กำหนดไว้ว่า ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนให้ออกให้แก่บุคคลเพื่อใช้สำหรับการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์ แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดชนิดหรือประเภทของอาวุธปืนที่อนุญาตให้มีและใช้ให้เฉพาะเจาะจงตรงกับวัตถุประสงค์ที่ขออนุญาต และยังไม่ได้จำกัดว่าบุคคลที่ขอใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนั้น สามารถครอบครองอาวุธปืนเวลาเดียวกันได้กี่กระบอก ทำให้ประชาชนอาจอ้างเหตุจำเป็นและครอบครองอาวุธปืนมากเกินไป อีกทั้งยังเป็นการให้อำนาจนายทะเบียนในการใช้ดุลพินิจในการออกใบอนุญาตให้แก่บุคคล ๆ หนึ่งได้โดยไม่จำกัดจำนวน และพิจารณาประเด็นการมีและใช้อาวุธปืนเพื่อยิงสัตว์ แต่ในปัจจุบันไม่มีสัตว์ขนาดใหญ่ให้ยิงอีกแล้ว อีกทั้งยังมีกฎหมายที่ออกมาคุ้มครองสัตว์ป่าและสัตว์บ้าน ดังนั้นวัตถุประสงค์การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนเพื่อยิงสัตว์ จึงไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

3.3 การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืนนั้น ทำให้เมื่อประชาชนมาขออนุญาตและได้รับใบอนุญาตแล้ว ไม่จำเป็นต้องทำสิ่งใดอีก และเป็นการยากที่จะทราบได้ว่าอาวุธปืนยังอยู่ในพื้นที่หรือไม่อย่างไร หรือมีการเปลี่ยนมือ

หรือถูกขายหรือไม่ อีกทั้งยังไม่มีการอัปเดตในระบบฐานข้อมูลของส่วนกลาง และประการสำคัญคือ ไม่สามารถทบทวนคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนว่ายังเหมาะสมที่จะได้รับใบอนุญาตต่อไปหรือไม่ เปรียบเทียบประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐนิวยอร์ก ปัจจุบันได้มีการกำหนดอายุของใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน 5 ปี และในประเทศญี่ปุ่นใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมีอายุเพียง 3 ปี หากครบกำหนดแล้ว ผู้ที่ต้องการมีและใช้อาวุธปืนก็ต้องเข้าสู่กระบวนการขออนุญาตใหม่ ทำให้สามารถควบคุมอาวุธปืนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ปัจจุบันพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ยังมุ่งเน้นเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนเท่านั้น มิได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดเกี่ยวกับการเก็บรักษาอาวุธปืนซึ่งใช้บังคับกับประชาชนแต่ประการใด

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล

พบว่า จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ในเรื่องหลักเกณฑ์คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขออนุญาต การกำหนดหลักเกณฑ์และจำกัดจำนวนอาวุธปืนตามวัตถุประสงค์การใช้อาวุธปืน และการตรวจสอบภายหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติผู้มีสิทธิขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ได้กำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนให้แก่บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 แต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่ชัดเจน และไม่สอดคล้องกับปัจจุบัน อีกทั้งมีมาตรฐานต่ำกว่าของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการกำหนดห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนแก่บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย, การแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่บังคับใช้ในปัจจุบัน, การกำหนดให้บุคคลผู้มีสิทธิขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลต้องมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเมื่อพิจารณาถึงการให้สิทธิแก่ผู้ที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์จากการถูกยั่วยุหรือการบันดาลโทสะจนได้ลงมือกระทำความผิดมาก่อน ให้สามารถมีและใช้อาวุธปืนได้ ย่อมไม่เกิดประโยชน์ในทางใด อีกทั้งอาจเกิดผลเสียในอนาคต จึงเห็นควรให้ตัดข้อความ “โดยถูกยั่วยุโทสะ” ออก เพื่อให้ผู้ที่กระทำความผิดอาญาในความผิดที่กำหนดที่ได้กระทำเพราะเหตุบันดาลโทสะ ไม่สามารถขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้ นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพจิตและการใช้สารเสพติด ทำให้ความสามารถในการครองสติ การคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ ไม่อาจเท่าบุคคลปกติ และหากบุคคลดังกล่าวสามารถครอบครองอาวุธปืนได้ ย่อมเกิดความเสี่ยงต่อประชาชนในสังคมส่วนรวมในการที่จะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงเห็นควรเพิ่มลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ไม่อาจขอใบอนุญาตได้ คือ ติดสุรา สารเสพติดหรือมีประวัติใช้สารเสพติด โดยการขอใบอนุญาตควรกำหนดให้นำเอกสารใบรับรองแพทย์ว่าเป็นบุคคลผู้มีสุขภาพกายดี และมีสุขภาพจิตดี มาใช้ประกอบการขออนุญาต รวมถึงการกำหนดผู้ขออนุญาตต้องผ่านการทดสอบทักษะความรู้เกี่ยวกับอาวุธปืนและการใช้อาวุธปืนที่ถูกต้องและปลอดภัยทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2. ปัญหาความจำเป็นและวัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ กำหนดไว้ว่า ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์ เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นของการมีและใช้อาวุธปืนในปัจจุบันที่มีกฎหมายที่ออกมาคุ้มครองสัตว์ป่า คือพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 และกฎหมายที่ออกมาคุ้มครองสัตว์บ้าน คือพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ดังนั้น วัตถุประสงค์การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนเพื่อยิงสัตว์ จึงไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมใน

ปัจจุบัน เห็นควรกำหนดให้การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้ เพื่อใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สินหรือในการกีฬาเท่านั้น และจำกัดจำนวนอาวุธปืนที่ขออนุญาต

3. ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบหลังออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคล พบว่า พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ กำหนดให้ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืนนั้นและไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนในการเก็บรายละเอียดอาวุธปืนและผู้ได้รับอนุญาต รวมถึงจัดเก็บอาวุธปืน เห็นควรกำหนดให้ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนมีอายุ 5 ปี ผู้ประสงค์ที่ต้องการมีและใช้อาวุธปืนต่อไปต้องดำเนินการขออนุญาตอีกครั้ง โดยเข้าสู่กระบวนการขออนุญาตใหม่ เพื่อทบทวนคุณสมบัติความสามารถและความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการมีและใช้อาวุธปืน และกำหนดให้นายทะเบียนจัดทำรายละเอียดข้อมูลอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาต เพิ่มกฎหมายให้มีการกำหนดหน้าที่ของผู้ที่มีและใช้อาวุธปืนต้องเก็บรักษาอาวุธปืนให้ปลอดภัยและเหมาะสม

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ซึ่งวางหลักเกณฑ์ในการที่บุคคลจะมีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลได้โดยขอใบอนุญาตและต้องไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามนั้น มีความล้าสมัย ความคลุมเครือ และไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังมีมาตรฐานที่ต่ำกว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น จึงเห็นควรแก้ไขพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ในส่วนของหลักเกณฑ์คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ตามมาตรา 13, การเพิ่มบทบัญญัติกฎหมายให้ผู้ขออนุญาตดำเนินการสอบวัดทักษะที่เกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนตามประเภทของอาวุธปืนที่ต้องการขอรับอนุญาต ตรวจสอบสุขภาพ และตรวจประวัติอาชญากรรม, การจัดเก็บข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับอาวุธปืนและบุคคลผู้ได้รับอนุญาต, การจัดเก็บรักษาอาวุธปืน และการกำหนดอายุใบอนุญาตเพื่อทบทวนคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตอย่างต่อเนื่อง และสามารถควบคุมอาวุธปืนให้อยู่ในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับบทกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ รวมถึงการแก้ไขอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบัน

2.2 ควรมีการศึกษาทบทวนกฎหมายในส่วนของบทนิยามของอาวุธปืนและสิ่งเทียมอาวุธปืน เพื่อให้ครอบคลุมสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่มีลักษณะการใช้ใกล้เคียงกับอาวุธปืนและมีความรุนแรง สามารถทำอันตรายให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายได้

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ. (2512). *ปรัชญาเบื้องต้นและตรรกวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงวิทยาการพิมพ์.
- กรมการปกครอง. (2555). *คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน เล่มที่ 1 (ฉบับปรับปรุง)*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2566, จาก https://multi.dopa.go.th/ilab/work_manual/read9.

- จรัญ โฆษณานันท์. (2557). *นิติปรัชญา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บงกช เอกกาญจนกร. (2557). *ปัญหาเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนในประเทศไทย*. (ปริญญามหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2547). *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บรรหาญ จงเจริญประเสริฐ. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างหลักนิติธรรมและนิติรัฐ*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2566, จาก https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1266.
- พรนัชชา ขวนชม. (2558). *ปัญหากฎหมายควบคุมอาวุธปืน*. (ปริญญามหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกพล ปริมา. (2542). *การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย: ศึกษาเฉพาะกรณีการกระทำไว้เพื่อเป็นการป้องกันภัยอันตรายไว้ล่วงหน้า*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Jiratchaya Chaichumkhun. (2565). *เปิดกฎหมายพกปืนในไทย ใครพกได้บ้าง ฝ่าฝืนมีโทษแค่ไหน?*. สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2565, จาก <https://thematter.co/quick-bite/gun-law-in-thailand/187434>.
- Mark Alleman. (2000). *Translation Firearm and Sword Possession Control Law*. Retrieved 30 November 2022, From <https://digitalcommons.law.uw.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1236&context=wilj>
- Thosapol Thethaiger. (2566). *เผยสถิติ 2566 ไทยครอบครองอาวุธปืน 10.3 ล้านกระบอก สูงสุดในอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567, จาก <https://thethaiger.com/th/news/679328/>.